

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, I piętro, tel. 218-03
Adminstr. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.

Ceny ogłoszeń: Zwyczajne: 1 kolumna — zł. 100.—; 2 kolumny — zł. 50.—; 1/4 kol. — zł. 25; 1/8 kol. — zł. 15. Drobne po 10 gr. za 1 wyraz najmniejsze ogłoszenie zł. 1.—

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Gena egzemplarza zł. 0.30

Nr. 52 (688)

Łódź, dnia 27 grudnia 1932 r.

Rok XIV

Treść numeru: Walka o zdemokratyzowanie i spolszczenie łódzkiego samorządu w latach 1916—1917. — Okólniki. — Kronika miejska. — Z życia miast. — Ogłoszenia.

OD REDAKCJI.

Zawiadamiamy P. T. Prenumeratorów, iż z dniem 1 stycznia 1933 roku „Dziennik Zarządu m. Łodzi” wychodzić będzie, jako miesięcznik, w znacznie okazalszej formie, w dniu 15 każdego miesiąca.

Prenumerata „Dziennika” wynosić będzie:

kwartalnie	—	zł. 3.—
półrocznie	—	„ 6.—
rocznie	—	„ 12.—

EUGENJUSZ AJNENKIEL

Sekretarz Prezydjum Magistratu m. Łodzi

Walka o zdemokratyzowanie i spolszczenie łódzkiego samorządu w latach 1916 — 1917.

(Dokończenie).

VII.

Wysłanie takiej treści listów i tkwiąca w nich groźba poruszyła umysły członków Koła Radnych-Polaków. Zwołano w dniu 24 marca 1917 roku posiedzenie w celu zastanowienia się nad posunięciami wobec stanowiska, jakie zajęło Prezydjum Policji. Po wy-czerpującej i wszechstronnej dyskusji uchwalono jawnem głosowa-niem imiennem, że

„Radni-Polacy nie odstąpią od niezłomie zajętego stanowiska zasadniczego, że groźba kar, jakie zapowiedziały władze oku-pacyjne nie zdoła zawrócić nikogo z naszej grupy z raz wyt-

kniętej drogi postępowania. Wychodząc z tego założenia Radni-Polacy oświadczyli, iż dobrowolnie i solidarnie zobowiązują się dotrzymać powyższe uroczyste przyrzeczenie. W ewentualnych pertraktacjach, względnie deklaracji, składanej władzom okupacyjnym każdy z niżej podpisanych, jako motywy swego stanowiska poda jedynie motywy zasadnicze, stanowisko treści wspólnej deklaracji Radnych-Polaków do władz okupacyjnych z dnia 19 marca r. b., nie będzie się natomiast zasłaniał innymi motywami, jako to złym stanem zdrowia, brakiem czasu, koniecznością wyjazdu z Łodzi i t. p.”

Uchwałą powyższą powzięto głosami wszystkich obecnych radnych, jedynie dr. Sachs nie obowiązywał się do solidarności i zastrzegł dla siebie swobodę dalszego postępowania.

O nowym stanie rzeczy powiadomiono Tymczasową Radę Stanu specjalnym listem z dnia 25 marca 1917 roku o treści następującej:

Do

Wysokiej Tymczasowej Rady Stanu
Królestwa Polskiego

w Warszawie.

W dniu 16 lutego r. b. delegaci grupy 26 Radnych-Polaków m. Łodzi pp. E. Krasucki, T. Sułowski i dr. A. Tomaszewski mieli zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Stanu oświadczenie piśmienne z dnia 12 lutego r. b. wraz z memorjałem w sprawie zasadniczych postulatów, dotyczących samorządu miejskiego w Łodzi i miastach okupacji niemieckiej, uzupełniając je ustnymi wyjaśnieniami.

W dniu 25 lutego r. b. delegaci Wysokiej Rady Stanu pp. ks. oficjał H. Przedziecki, L. Grendyszyński i K. Natanson mieli możność w Łodzi, wszechstronnego zapoznania się z poglądami społeczeństwa łódzkiego na tę zasadniczą sprawę.

Władze okupacyjne za pośrednictwem p. Prezydenta Policji w Łodzi w dniu 19 marca r. b. przesłały nam odpowiedź na warunki, postawione przez Radnych-Polaków. Dotyczyły one obu postulatów:

- 1) języka polskiego jako urzędowego w Radzie Miejskiej i Magistracie,
- 2) obsadzenia stanowisk nadburmistrza, burmistrza i przewodniczącego Rady Miejskiej przez Polaków-obywateli Państwa Polskiego.

W kwestji językowej wręczył nam p. Prezydent Policji rozporządzenie p. Generał-Gubernatora z dnia 14 marca r. b., które, zdaniem p. Prezydenta, zadawalająco rozstrzyga prawa języka polskiego w samorządzie miejskim.

Radni-Polacy zdania tego nie podzielają.

Pierwsza część bowiem tego rozporządzenia przyznaje wprawdzie prawa językowi polskiemu w gospodarce miejskiej, w drugiej natomiast części omawiane są wyjątkowe prawa dla radnych, nie władających językiem polskim, dla urzędników niemieckich poddanych, którzy według naszego rozumienia tego ustępu („im Gesamt — Dienstverkehr”), mają prawo prowadzenia nawet księgowości Magistratu po niemiecku, wreszcie oficjalne przywileje, zawarowane dla władz nadzorczych, a mające w każdej chwili prawa języka polskiego ograniczyć do minimum.

W kwestji obsadzenia stanowiska nadburmistrza władze okupacyjne nie uznały za możliwe ustalenie dokładnego terminu usunięcia cywilno-wojskowego urzędnika i powołania na to stanowisko Polaka.

Na skutek jednogłośnej decyzji Radnych-Polaków z dnia 19 marca r. b. wręczono p. Prezydentowi Policji odpowiedź (załącznik Nr. 4) oraz dodatkową deklarację dwóch radnych (p. załącznik Nr. 5).

Dnia 23 marca r. b. wszyscy Radni-Polacy otrzymali list z Prezydjum Policji (p. załącznik Nr. 7).¹⁵⁾

¹⁵⁾ Treść załączników podano powyżej w treści niniejszej pracy.

Przedstawiając powyższą sprawę Wysokiej Radzie Stanu, Radni-Polacy m. Łodzi, w zrozumieniu obowiązków, ciążyących na nich, jako na przedstawicielach pierwszego miasta prowincjonalnego, oświadczają, że od powziętej decyzji nie odstąpią.

W imieniu Radnych-Polaków
(podpisy).

O formie załatwienia powyższego listu Radnych-Polaków przez Tymczasową Radę Stanu i o zajętych przez nią stanowisku wobec przedłużającego się zatargu powiada nam treść dwóch przytoczonych tu dokumentów:

Tymczasowa Rada Stanu
Królestwa Polskiego.

Warszawa

dn. 29 marca 1917 r.

Nr. 1975.

Naskutek złożonej przez Radnych-Polaków Łódzkiej Rady Miejskiej odezwy z dnia 25 b. m., Tymczasowa Rada Stanu na posiedzeniu Wydziału Wykonawczego w dniu 27 b. m. postanowiła uzależnić podjęcie ponowne kroków w poruszonych przez powyższą odezwę sprawach z jednej strony od oświadczenia Radnych-Polaków, że rozstrzygnięcie sprawy oddają w ręce Rady Stanu, że decyzję w tej mierze uznają dla siebie za obowiązującą i że na czas trwania pertraktacji wstrzymują się od złożenia mandatów, z drugiej zaś od wypełnienia przez władze okupacyjne warunków, podanych w załączonym przy niniejszym odpisie listu do hrabiego Lerchenfelda.

Marszałek koronny
(—) Niemojowski.

Sekretarz Rady Stanu
(—) Artur Śliwiński.
Do

Radnych-Polaków
Łódzkiej Rady Miejskiej.
1 załącznik: list do hr. Lerchenfelda.

Załącznik do listu
Nr. 1975 T. R. S.

Warszawa, dnia 29 marca 1917 roku.

Do

Jaśnie Wielmożnego
Hugona hr. Lerchenfelda
Cesarsko-Niemieckiego Komisarza Rządowego
przy Tymczasowej Radzie Stanu.

Tymczasowa Rada Stanu otrzymała od Radnych-Polaków Łódzkiej Rady Miejskiej komunikat o dalszym biegu spraw, związanych z zatargiem pomiędzy tymi radnymi a władzą okupacyjną.

Uważając zażegnanie konfliktu za rzecz pierwszorzędnej dla kraju wagi Rada Stanu na posiedzeniu Wydziału Wykonawczego w dniu 28 b. m. wypowiedziała się za ponownym podjęciem kroków pojednawczych uzależniając swe wystąpienie od spełnienia szeregu warunków, w części zależnych od władzy okupacyjnej, w części od Radnych-Polaków.

W pierwszym rzędzie Rada Stanu uzależnia podjęcia kroków pojednawczych od otrzymania od władz piśmiennego oświadczenia:

- 1) że przepisy, zawarte w rozporządzeniu z dnia 14 marca mają charakter tymczasowy, co zresztą JWPan w swym przemówieniu wyraźnie zaznaczył,
- 2) że instrukcja, mająca być wydana przez p. Prezydenta Policji, będzie wydana po porozumieniu z Radą Stanu i
- 3) że do czasu załatwienia tej sprawy przez Radę Stanu władze okupacyjne nie zamianują ani przewodniczącego Rady, ani drugiego burmistrza.

Podając powyższe do wiadomości JWielmożnego Pana, Tymczasowa Rada Stanu prosi jednocześnie o wyjaśnienie, czy i jakie zastosowanie znalazł § 11 Ustawy o Samorządzie Komunalnym przy wyborach w m. Łodzi, i czy przewiduje się stosowanie jego obecnie już po dokonanych wyborach.

Odpis odpowiedi do Radnych-Polaków przy niniejszem się załącza.

Marszałek Koronny

(—) Niemojowski.

Sekretarz

Tymczasowej Rady Stanu

(—) Artur Śliwiński.

Sprawę więc stojącą na beznadziejnym punkcie włączano na nowe drogi pertraktacji. Możliwości, wynikające z nich omawiano na Kole Radnych-Polaków. W wyniku tych obrad wysłano do Tymczasowej Rady Stanu pismo treści następującej:

Do

Wysokiej Tymczasowej Rady Stanu

w Warszawie.

Po rozważeniu propozycji, zawartych w piśmie Wysokiej Tymczasowej Rady Stanu z dnia 29 marca r. b. Nr. 1975, Radni-Polacy mają zaszczyt zakomunikować, co następuje:

Uważając, że w obecnym stadium sprawa nadburmistrza jest najistotniejsza w całym wynikłym zatargu, Radni-Polacy oświadczają, że przyjmą postawione przez Radę Stanu warunki, o ile władze okupacyjne zgodzą się na określenie choć przybliżonego terminu dla powołania na stanowisko nadburmistrza obywatela-Polaka.

Jednocześnie uważamy za konieczne nadmienić, że wyjaśnienie całej sprawy jest naglącem ze względu na to, że termin składania list kandydatów na ławników, stosownie do ogłoszenia Komisarza Wyborczego, upływa w dniu 12 b. m.

W imieniu i z upoważnienia

25 Radnych-Polaków

(—) T. Sułowski
dr. Trenkner
E. Krasuski.

Łódź, dnia 6 kwietnia 1917 roku.

Pertraktacje i rozmowy przeniosły się na grunt warszawski. Tam też wyjechała delegacja Koła Radnych-Polaków w osobach H. Grohmana, E. Krasuskiego i T. Sułowskiego w celu odbycia konferencji w Tymczasowej Radzie Stanu. Konferencja odbyła się w dniu 14 kwietnia 1917 roku z ks. oficjałem H. Przeździeckim. Ks. Przeździecki zakomunikował wyżej wymienionym radnym, że sprawa nadburmistrza dla Łodzi była omawiana z władzami za pośrednictwem p. Żychlińskiego, który oświadczył, że władze wyznaczyły oficjalny termin roczny, że jednak p. Żychliński prywatnie może od siebie zapewnić, iż będzie się starał wpłynąć na władze, aby już po pół roku zechciały mianować Polaka, o ile będzie odpowiedni kandydat.

Pan Sułowski w imieniu radnych zwrócił uwagę, że Radni-Polacy w liście do Tymczasowej Rady Stanu nie określali ściślejszego terminu, ażeby nie spotkać się z zarzutem ze strony władz, że władzom nie mogą być dyktowane tego rodzaju terminy; miano jednak na myśli okres 3—4-miesięczny, tak jak to z jednej strony wynikało z rozmów z Prezydentem Policji p. Loehrsem w Łodzi i z rozmowy p. Grohmana z p. v. Kriesem w Warszawie dnia 15 grudnia 1916 roku, po konferencji na zamku General-Gubernatora. Gdybyśmy — mówił p. Sułowski — mieli polegać na prywatnych obietnicach, to raczej po-

winnibyśmy zgodzić się na propozycje p. Loehrsa, gdyż były one dla nas korzystniejsze. P. Loehrs wykazywał dużo dobrej woli i p. Loehrs wreszcie zasługiwałby na więcej zaufania i z tego względu, że on, a nie kto inny występowałby do władz o mianowanie kandydata Polaka i on kwalifikowałby owego kandydata. P. Żychliński natomiast nie miałby z nami bezpośredniego kontaktu, a jako Polak byłby prawdopodobnie nawet skrzępowany bardzo w propozycjach czynionych władzom niemieckim, o ileby nawet wierzyć w istotne dobre chęci p. Żychlińskiego.

Propozycje władz niemieckich, uczynione nam w wyżej wymienionej formie uważać musimy jako cyniczne nagrywanie się i niewątpliwie wszyscy radni jednogłośnie tego rodzaju propozycje odrzucają.

Pp. Krasuski i Grohman całkowicie stanowisko to podzielili; zwracają ponownie uwagę, iż 17 kwietnia ma się odbyć posiedzenie Komisarjatu Wyborczego, a 19 b. m. wybory ławników.

Ks. Przeździecki oświadczył, iż zaproponuje Komitetowi Wykonawczemu względnie Marszałkowi zwrócenie się do władz okupacyjnych z oficjalnym listem w tej sprawie, prosząc również o odpowiedź oficjalną. Wynikiem jej było nadesłanie pisma w całości tu przytoczonego:

Tymczasowa Rada Stanu
Królestwa Polskiego

Warszawa

dn. 17 kwietnia 1917 r.

Nr. 2156.

W odpowiedzi na list Radnych-Polaków Łódzkiej Rady Miejskiej z dnia 6. b. m. Tymczasowa Rada Stanu komunikuje, że stosownie do porozumienia się z odpowiednimi władzami w terminie około 6-miesiący będzie mianowany nadburmistrzem miasta Łodzi — Polak.

Wobec tego Tymczasowa Rada Stanu zalecałaby Radnym-Polakom przystąpienia do pracy w Radzie Miejskiej.

Marszałek Koronny
(—) Niemojowski.

Sekretarz Tymczasowej
Rady Stanu
(—) Artur sliwiński.

Do

Radnych-Polaków
Rady Miejskiej m. Łodzi
w Łodzi.

Treść tego pisma była podstawą obrad zwołanego posiedzenia Koła Radnych oraz uchwał, o których powiadomiono Tymczasową Radę Stanu pismem z dnia 19 kwietnia 1917 roku:

Do

Wysokiej Tymczasowej Rady Stanu
Królestwa Polskiego
w Warszawie.

Otrzymałoby pismo Wysokiej Tymczasowej Rady Stanu z dnia 17 b. m. Nr. 2156 z zawiadomieniem, iż władze okupacyjne zgodziły się na mianowanie nadburmistrza miasta Łodzi Polaka w terminie około 6-miesiący.

W związku z tem i stosownie do oświadczenia naszego z dnia 6 b. m. niniejszem komunikujemy, że Radni-Polacy zdecydowali się wziąć udział w pracach Rady Miejskiej w Łodzi.

Dążąc w dalszym ciągu niewzruszenie do zupełnego spolszczenia urzędów miejskich, prosimy Wysoką Tymczasową Radę Stanu o wywarcie wpływu na redakcję przepisów wewnętrznych, jakie mają obowiązywać w całej biurowości Zarządu Miejskiego w duchu zabezpieczającym należne prawa językowi polskiemu.

Prosimy również o wyjaśnienie, na jakiej zasadzie i w jakim stopniu udzielono po dokonanych już wyborach prawa posługiwania się językiem niemieckim w obradach niektórym członkom Rady Miejskiej.

W imieniu i z upoważnienia
25 Radnych-Polaków

(—) T. Sułowski
E. Krasuski

dr. A. Tomaszewski.

Tak więc ostatecznie „zatarg został rozstrzygnięty kompromisowo, przez uznanie wyłączności języka polskiego w wewnętrznej korespondencji i biurowości Magistratu (z różnemi jednak zastrzeżeniami) oraz przez mianowanie kandydata Radnych-Polaków, p. Leopolda Skulskiego, tymczasowo aż do chwili zupełnego przejęcia władzy miejskiej, na stanowisko II Burmistrza”. Stan ten miał ulec zmianie po upływie ustalonego z władzami terminu sześciomiesięcznego, po którym kierownictwo gospodarki miejskiej miało przejść w ręce p. Skulskiego.

VIII¹⁶⁾.

Radni miejscy przed przystąpieniem do ukonstytuowania się, jako korporacja, dokonali w dniu 7 maja 1917 roku, na zebraniu specjalnem, wyboru 10 ławników — honorowych członków Magistratu; wybory uskuteczniiono opierając się ordynacji wyborczej, wydanej w dniu 13 lutego 1917 roku, na zasadzie art. 18 Ustawy o miastach Hindenburga, przez Ces.-Niem. Prezydenta Policji w Łodzi. W wyborach tych udziału nie brał radny Gralak, wyjaśniając to następującymi motywami: 1) „Nawet wybrany zarząd miejski nie jest podług ordynacji obowiązujący odpowiedzialny przed Radą Miejską, natomiast jest całkowicie oddany pod kierownictwo władz okupacyjnych; 2) Sytuacja obecna i układ stosunków wyklucza wszelką możliwość wpływania poszczególnych ławników na działalność Magistratu; nie bacząc na to ławnicy byliby faktycznie zmuszeni ponosić odpowiedzialność przed wyborcami i ludnością za postępowanie całości Magistratu, który występuje solidarnie”.

W dniu 9 maja 1917 roku Ces.-Niem. Prezydent Policji mianował na przewodniczącego Rady Miejskiej inż. Tadeusza Sułowskiego, kandydata przedstawionego przez Radnych-Polaków. Sprawa wyboru i przygotowania sali odpowiedniej dla prowadzenia obrad Rady Miejskiej pochłonęła nieco czasu tak, że pierwsze posiedzenie jej odbyło się w dniu 23 maja 1917 roku w sali Towarzystwa Kredytowego Miejskiego. Na posiedzeniu tem przewodniczący Rady wygłosił okolicznościowe przemówienie, poruszając też i sprawę nominowania stanowiska prezesa Rady Miejskiej:

¹⁶⁾ Rozdział ten napisany został na podstawie aktów: 1. Rady Miejskiej m. Łodzi, grupa A, teczka 7; — 2. Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi — rok 1917, teczka 250; — oraz „Sprawozdania z działalności Rady Miejskiej, za okres od 1 kwietnia 1917 do 31 marca 1918” — Łódź 1918 rok.

„Obowiązująca chwilowo ustawa miejska, jak również i ordynacja wyborcza nie zaspakajają wszystkich naturalnych potrzeb samorządowych. Braków jest wiele do usunięcia. Jednym z braków jest to, że staję tu przed wami, Panowie Radni, jako przewodniczący Rady, niestety, nie z wyboru, jak byśmy tego wszyscy pragnęli, lecz z nominacji, zmienić tego jednak chwilowo w obecnych warunkach nie można i dlatego też sądzę, iż należy w tem miejscu złożyć Panom deklarację z mej strony, iż rozumiejąc całą odpowiedzialność przyjętych na siebie obowiązków, starać się będę wypełniać je według mego najlepszego zrozumienia, stojąc stale, wobec różnych kierunków tu reprezentowanych, na stanowisko bezstronnem i kierując się w mej wspólnej pracy z Panami jedynie dobrem miasta i kraju. Zastrzec jednak muszę, iż przy spełnianiu tak zrozumianych obowiązków liczę na poparcie wszystkich Panów Radnych i spodziewam się z ich strony zaufania”.

Następnie zabrał głos nadburmistrz Schoppen komunikując, iż prezydent policji prosił go, by zawiadomił panów członków Rady, że gotów jest przyczynić się, w miarę możliwości, do urzeczywistnienia zamierzeń Rady, dążących do zaspokojenia potrzeb miasta i, że składa w tej mierze najgorętsze życzenia. Przemawiając w dalszym ciągu zaznacza nadburmistrz w imieniu Magistratu, że Magistrat darzy Radę swem pełnem zaufaniem i pragnąłby, aby Rada ze swej strony ufała Magistratowi.

W odpowiedzi na to przewodniczący Rady Miejskiej prosił nadburmistrza, aby zechciał podziękować prezydentowi policji za jego życzenia i dziękuje w imieniu Rady za zaufanie, jakim darzy ją Magistrat.

Po tych kurtuazyjnych przemówieniach poszczególni radni, reprezentujący grupy społeczne lub polityczne w Radzie Miejskiej, składali deklaracje swych grup, wyrażające zapatrywania ich na drogę, jaką ma pójść przyszła gospodarka miejska.

Sprawa długotrwałego oporu i walki o spolszczenie gminy miejskiej miała jeszcze swe odmienne odzwierciedlenie w następujących deklaracjach:

Deklaracja
radnego Polskiej Partji Socjalistycznej (Lewicy)
Ignacego Gralaka.

Wobec zajętzonego na gruncie łódzkim zagadnienia językowego, które było jedną z przyczyn kilkomiesięcznej zwłoki w zwołaniu Rady Miejskiej — oświadczam, że będąc zwolennikiem zabezpieczenia mniejszościom słusznych i odpowiadających ich potrzebom praw językowych, przeciwstawiam się z całą siłą narzuceniu zgóry przez władze okupacyjne zarządzeń językowych, mających przedewszystkiem na celu wywołanie waśni wśród ludności, protestuję jednocześnie przeciwko utrzymywaniu na stanowisku nadburmistrza i urzędników Magistratu ludzi narzuczonych przez władze okupacyjne a zniechęconych przez ludność.

Zarazem stwierdzam, że burżuazyjna większość w Radzie Miejskiej, która prowadziła pertraktacje z władzami okupacyjnymi, szła utartym szlakiem zakulisowych układów i pokątnego załatwiania spraw publicznych i, że metody te klasa robotnicza zwalcza i potępia.

Deklaracja radnego I. M. Lichtensztajna.

„Uważam za obowiązek złożyć protest przeciwko temu, że w chwili obecnej, kiedy ludność przeżywa najcięższe czasy, pozostając bez chleba i pracy, kiedy śmiertelność spowodowana głodem wzrasta się do najgroźniejszego stopnia, a zaprowiantowanie miasta znajduje się w stanie chaotycznym — zwołanie Rady Miejskiej zostało odroczone niemal na cztery miesiące, dzięki czemu przedstawiciele ludności byli pozbawieni możliwości kontrolowania gospodarki miejskiej i Zarządu miasta, pozostającego w rękach narzuconego i nieodpowiedzialnego Magistratu i publicznego wypowiedzenia żądań i potrzeb szerokich mas ludności. Ponoszą za to odpowiedzialność burżuazyjne grupy, które miast otwartej walki prowadziły zakulisowe konszachty z przedstawicielami władzy i dowiodły jeszcze raz swej niezdolności do szerokiej akcji społecznej, opierającej się o masy ludności, dowiodły szkodliwości swej taktyki dla klasy robotniczej“.

Deklaracja radnych L. Holenderskiego i dr. Rozenwajga.

„W dobie obecnej, kiedy w mieście naszym panuje straszna nędza, gospodarka miejska przeżywa kryzys, ludność naszego miasta pozbawiona została najniezbędniejszych produktów pierwszej potrzeby: chleba, kartofli, węgla i t. p., a śmiertelność i choroby wśród biednej ludności przyjmują wprost niebывale rozmiary, kiedy połowa dzieci wskutek głodu nie uczęszcza do szkół, kiedy kuchnie robotnicze znajdują się w rozpaczliwym położeniu otrzymując zapomogi, które przy obecnej drożyznie są wprost nikłe, a w dodatku Sekcja Żywnościowa nie dostarcza niezbędnych im produktów żywnościowych, w tak nader krytycznym czasie minęło przeszło 3 miesiące od wyborów i Rada Miejska nie została zwołana; przeciwko czemu protestujemy i oświadczamy wobec Rady Miejskiej i wyborców, że zrzucamy z siebie odpowiedzialność za istniejący stan rzeczy“.

W deklaracji Radnych - Polaków znajdujemy następujące punkty, które sprawę długotrwałej walki podnoszą jako sprawę nadal aktualną w pracy ówczesnego samorządu:

- p. 3. zdajemy sobie dokładnie sprawę z przejściowego charakteru obowiązującej obecnie Ustawy Miejskiej, jak również ordynacji wyborczej i dążyć będziemy usilnie do tego, aby w czasie jak najkrótszym przeprowadzić było można przy pomocy polskich instytucyj prawodawczych zmianę istniejących przepisów, które opierając się na zasadach prawdziwie demokratycznych, powszechnego, równego, bezpośredniego, tajnego i proporcjonalnego głosowania dałyby w przyszłości miastu przedstawicielstwo odpowiadające istotnemu składowi ludności, której znakomitą większość stanowią Polacy, przede wszystkim zaś klasa robotnicza polska;
- p. 5. zdając sobie sprawę z tego, że polityka gospodarcza władz okupacyjnych, a w szczególności system stosowanych przez nie rekwizycji podrywa podstawy materialnego bytu kraju, rujnuje przemysł i handel polski, skazując jednocześnie ludność na klęskę głodową, wyrażamy głębokie przeświadczenie, że tylko oddanie władzy państwowej w ręce rządu polskiego wpłynie na to, że działalność rad miejskich będzie mogła być prawdziwie skuteczną w łagodzeniu klęsk wojny i podźwignięciu materialnego i moralnego bytu miast polskich.

Deklaracje radnych socjalistycznych, A. Rzewskiego (P. P. S.), I. Gralaka (P. P. S.-Lewica), I. M. Lichtensztajna (Bund), L. Holenderskiego (Poalej-Sjon) podkreślają, że organizacje, które reprezentują,

w walce swej nie ustana, że dążyć będą do zdemokratyzowania samorządu przez zaprowadzenie powszechnych, równych, tajnych, bezpośrednich i proporcjonalnych wyborów, bez różnicy płci, wyznania i narodowości oraz będą walczyć o samorząd, niezależny od władz administracyjnych i odpowiedzialny tylko przed ludnością, o szerokiej kompetencji ustawodawczej. Część tych deklaracji podkreśla, że walka o te postulaty jest jedną częścią potężnej walki o zupełne wyzwolenie klasy robotniczej, walki, którą proletarijat prowadzi pod hasłami międzynarodowego socjalizmu.

Choć wybrana Rada Miejska nie odzwierciedlała istotnego stanu i opinii ludności, ze względu na podzielenia społeczeństwa na kurje, jednak stanowisko radnych z wyboru wobec życiowych spraw miasta i narodu odzwierciedliło się w całej okazałości. Protesty wobec rządzeń władz okupacyjnych, a następnie protesty polityczne z powodu oderwania Chełmszczyzny w roku 1918, były wyrazem stanowiska obywatelskiego członków Rady Miejskiej. Spowodowały one represje. Władze okupacyjne wydały rozkazy aresztowania radnych socjalistycznych Gralaka, Lichtensztajna i Rzewskiego. Radni ci zdołali się ukryć, unikając tem samem więzienia. Przewodniczący Rady T. Sułowski i radny Antoni Remiszewski zostali aresztowani, na miasto nałożono kontrybucję w wysokości 100.000 marek.

Miasto i jego reprezentacja, w poczuciu odpowiedzialności przed przyszłością, umiały zaprotestować przeciw gwałtom i przyczynić się do prowadzonej wówczas walki o wolność polityczną kraju.

Sprawozdanie

Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi

za miesiąc listopad 1952 roku.

W roku bieżącym wykonano następujące roboty kanalizacyjne:

	Kanałów mur. m.b.	Kanałów D ₄₅ cm. m.b.	Kanałów D ₃₅ cm. m.b.	Kanałów D ₃₀ cm.	Kanałów D ₂₅ cm. m b.	Razem	Studz. uliczn.
Do 1 listopada	2,463.12	646.—	226.43	474	292	4,101.55	85 szt.
W listopadzie	322.88	159.98	—	—	—	482.86	14 szt.
Razem na 1. XII. r. b	2,786.00	805.98	226.43	474	292	4,584.41	99 szt

W miesiącu listopadzie na poszczególnych odcinkach wykonano:

Odcinek I. Na ul. St. Wólczańskiej 82.10 m. b. kanału mur. J. IX. 140 × 220.

Odcinek II. 1) na ul. Kilińskiego, pomiędzy ul. Pomorską i Południową — 23,30 m. b. kan. mur. Dz. 180 × 200 cm.,

2) na ul. Południowej od ul. Kilińskiego do N. Targowej — 135 m. b. kanału mur. J. V. 100 × 190 oraz 1 boczne wejście,

3) przebrukowano 1416,44 m.² jezdni i ułożono 345,71 m.² chodnika oraz 16,25 m. b. krawężnika, po wykopach kanalizacyjnych.

Odcinek IV. 1) na ul. Kamiennej od Piłsudskiego do Kilińskiego — 78.72 m. b. kanał kam. o średnicy 45 cm., 1 właz, 2 wentylatory lamp i 1 przelew przy włazie,

2) na ul. Bednarskiej od Żółkiewskiego do Unickiej 81.26 m. b. kan. kam. o średnicy 0.45 cm., 1 właz i 1 wentylator lampowy,

3) na różnych ulicach wykonano 15 studzienek ulicznych.

Odcinek V. 1) kanał na ul. Wólczańskiej 140 × 220 — 82.48 m. b.

2) 1 studzienkę deszczową przy ul. Obywatelskiej.

Oddział Gospodarczy.

Na Oddziale Gospodarczym przyjęto dalszych 9 wagonów cegły i 5 wagony różnych materiałów. Wysłano furmankami na Odcinki ogółem 1.500 tonn różnych materiałów, pozatem remontowano formy żelazne, pompy, faczki, kantorki i t. p.

Betoniarnia i Kopalnia Piasku.

a) W Betoniarni wykonano w m. listopadzie 10.393 szt. różnych wyrobów betonowych, głównie płyt chodnikowych i krawężników na zamówienie Wydziału Budownictwa o ogólnej kubaturze 245 m.³ betonu i zużyto 93,2 tonn cementu, 270 m.³ piasku.

b) W Kopalni Piasku wydobyto 750 m.³ piasku, wywieziono na różne roboty 831,89 m.³.

Stare kanały prowadziły konserwację i czyszczenie starej sieci kanałów, reperację i czyszczenie studzienek ulicznych, czyszczenie rowu rz. Bafutki, wyrównano obustronnie 220 m. b. górnych skarp rowu od ul. Lutomierskiej do Drewnowskiej, wykonano połączenie szkoły przy ul. Wspólnej 5/7 z kanałem miejskim.

Biuro Techniczne.

W listopadzie wykonano:

- 1) Prace do sprawozdania 5-cio letniego, jak:
 - a) plan kanałów z podziałem na zlewnie,
 - b) plan strefy przymusu,
 - c) grafik ruchu połączeń nieruchomości z siecią.
- 2) Teoretyczne opracowanie przejścia Karolewki pod torem kolejowym;
- 3) Obliczenie materiałów dla programu na rok 1933;
- 4) Prace do memorjału dla Ligi Narodów w sprawie wodociągów m. Łodzi;
- 5) Odrisy 7 szt. — 15 sekcj;
- 6) Sprawdzono projektów kanalizacji domowej — 7 projektów;
- 7) Teoretyczne obliczenie regulacji rz. Łódki;
- 8) Uzupełnienie planów rewizyjnych.

Inspekcja Sieci.

- 1) Z 734 czynnych wpustów ulicznych wywieziono 75 m.³ szlamu;
- 2) Oczyszczono i przemyto 5.480 m. b. kanałów kamionkowych,

- 200 m. b. kan. mur. i 2.904 m. b. kan. na Polesiu Konstantynowskiem;
- 3) Podniesiono lub opuszczono do właściwych poziomów przykrycia 11 otworów kanalizacyjnych;
 - 4) W 2 wypadkach nałożono mandaty karne na dozorców za zmiatanie błota do otworów kanalizacyjnych;
 - 5) Oprawiono 2 boczne wpusty kanałowe;
 - 6) Sprawowano czynny nadzór techniczny nad robotami kanalizacyjnymi w 68 posesjach;
 - 7) W listopadzie przyłączono do nowej sieci kanałów 18 posesyj, w tej liczbie 5 posesje położone w I-ej strefie ogłoszonego obowiązku skanalizowania, 14 posesyj w II-ej strefie i 1 posesja poza temi strefami, poza tem skanalizowano całkowicie 8 posesyj na ul. Piotrkowskiej, które w 1929 r. były połączone z siecią tylko przez wpusty podwórzowe;
 - 8) Ogółem w 1932 roku do dnia 1. XII. przystąpiono do skanalizowania 119 posesyj, w tem 62 w I-ej strefie, 37 w II-ej strefie i 20 posesyj, leżących poza strefami ogłoszonego obowiązku skanalizowania. Pozatem w 94 posesjach wykonano lub są w wykonaniu dodatkowe roboty kanalizacyjne.

Stan zatrudnienia.

Ilość zatrudnionych robotników na dzień 1. XI. wynosiła 1.392 osoby, na dzień 1. XII. — 1.120 osób.

Sprawozdanie kasowe za m. listopada 1932 roku.

Wpływy:

Pozostałość na 1. XII. r. b.	—	zł.	23.543.24
Z Kasy Głównej Magistratu	—	„	527.000.00
Zwroty	—	„	2.097.05
Oplaty kanalizacyjne za nowe kanały	—	„	15.656.66
Oplaty kanalizacyjne za stare kanały	—	„	3.465.56
Depozyty (niepodjęte zarobki)	—	„	153.95
			<u>zł. 369.696.44</u>

Rozchody:

Materiały	—	zł.	88.820.24
Robocizna	—	„	201.281.58
Różne	—	„	15.074.41
Pozostałość na 1. XII. r. b.	—	„	64.520.21
			<u>zł. 369.696.44</u>

Ruch służbowy za mies. październik 1932 r.

A. ZAANGAŻOWANIA:

na stanowiska etatowe:

a) urzędnicy:

1. *Uziębło Władysław*

z dniem 1. X. 1932 r. do Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich w charakterze kontraktowego urzędnika na stanowisko kierownika Oddziału Kontroli nad przedsiębiorstwami koncesjonowanymi z uposażeniem według III st. sł.

b) niżsi funkcjonariusze:

2. *Pawłowski Konstanty*, 3. *Szymczak Józef*, 4. *Zieliński Jan*, 5. *Zwierzynski Bolesław*, 6. *Szymański Aleksander*

z dn. 17. X. 1932 do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze niższych funkcjonariuszy na stanowiska woźnych szkół powszechnych z uposażeniem według XII st. sł. na 3-miesięczny okres pracy próbnej.

na stanowiska pozaetatowe:

a) urzędnicy:

7. *ks. Błaszczyk Henryk*

z dn. 1. X. 32 do Wydziału Opieki Społecznej na stanowisko kapelana V Miejskiego Domu Wychowawczego z uposażeniem zł. 90.09 miesięcznie.

8. *Gutkowski Eljasz*

z dn. 1. X. 32 do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze funkcjonariusza kontraktowego na stanowisko nauczyciela w Gimnazjum J. Piłsudskiego z uposażeniem według 6/25 III st. sł. przy 6-godzinnej pracy w tygodniu na okres roku szkolnego 1932/33.

9. *ks. pastor Kotula Karol*

z dn. 1. X. 32 do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze funkcjonariusza kontraktowego na stanowisko nauczyciela religii ewangelickiej w Miejskiej Szkole Handlowej z uposażeniem według 3/25 III st. sł. przy 3 godzinach pracy w tygodniu na okres roku szkolnego 1932/33.

10. *dr. Neuman Jakub*

z dn. 1. X. 32 do Wydziału Zdrowotności Publicznej w charakterze funkcjonariusza kontraktowego na stanowisko chirurga III Miejskiego Ambulatorjum z uposażeniem ryczałtowym zł. 118.75.

11. *ks. pastor Hauptman Alfred*

z dn. 1. X. 32 do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze funkcjonariusza kontraktowego na stanowisko nauczyciela religii ewangelickiej w Gimnazjum Miejskim im. J. Piłsudskiego z uposażeniem według 2/25 III st. sł. przy 2 godz. pracy w tygodniu na rok szkolny 1932/33.

12. *Jakobson Borys*

z dn. 15. X. 32 do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze funkcjonariusza kontraktowego na stanowisko nauczyciela reli-

gji wyznania mojżeszowego w Miejskiej Szkole Handlowej z uposażeniem według 5/23 III st. sł. przy 5 godzinach pracy w tygodniu na rok szkolny 1932/33.

15. *Danecki Tadeusz*

z dn. 24. X. 32 do Biura Ewidencji Ludności w charakterze urzędnika kontraktowego na stanowisko kancelisty z uposażeniem według VII st. sł. na czas do dnia 1 lutego 1933 r.

14. *Polk Stanisław*

z dn. 25. X. 32 do Wydziału Podatkowego w charakterze urzędnika kontraktowego na stanowisko sekretarza z uposażeniem według VI st. sł. na czas do dnia 1. IV. 1933 r.

B. ZWOLNIENIA:

ze stanowisk etatowych:

a) urzędnicy:

1. *Urbanikowa Janina*

rachmistrz Wydziału Statystycznego z dniem 1. X. 1932.

b) niżsi funkcjonariusze:

2. *Kursztajt Emilja*

pielęgniarka szpitala w Radogoszczu Wydziału Zdrowotności Publicznej z dn. 16. X. 1932.

3. *Fandrichówna Jadwiga*

pielęgniarka Domu Starców i Kalek Chrześcijan Wydziału Opieki Społecznej z dniem 16. V. 1932.

4. *Świdorska Genowefa*

dozorczyńni oddziałowa szpitala św. Aleksandra Wydziału Zdrowotności Publicznej z dniem 1. X. 1932.

ze stanowisk pozaetatowych:

a) urzędnicy:

5. *Ulcyfer Piotr*

kancelista Biura Ewidencji Ludności z dniem 1. X. 1932.

6. *dr. Dobrowolska Kazimiera*

lekarz-higienistka Wydziału Oświaty i Kultury z dn. 1. X. 1932.

7. *Głowiński Izrael*

sekretarz Wydziału Podatkowego z dn. 1. X. 1932.

8. *ks. Krysiak Michał*

kapelan V Miejskiego Domu Wychowawczego Wydziału Opieki Społecznej z dniem 1. X. 1932.

9. *Kępiński Stanisław*, 10. *Kaczmarek Mieczysław*, 11. *Drecki Zbigniew*, 12. *Gwiazda Tadeusz*, 13. *Kosiński Mieczysław*

studenci-praktykanci Wydziału Budownictwa z dn. 1. X. 1932.

14. *dr. Orłowski Mieczysław*

zastępca urlopowanego lekarza Miejskiego Domu Pracy Wydziału Opieki Społecznej z dn. 1. X. 1932 r.

15. *Harasz Stanisław*

praktykant leśny majątku leśnego Łagiewniki Wydziału Gospodarczego z dn. 1. X. 1932 r.

16. *Epsztajn Jan*, 17. *Smulski Leon*, 18. *Szaniawski Tadeusz*, 19. *Kowalczyk Wincenty*, 20. *Michael Eryk*, 21. *Benke Teodor*, 22. *Polk Stanisław*, *Lauks Roman*

sekretarze Biura Ewidencji Ludności z dn. 1. X. 1952 r.

24. *Nutkiewicz Szlama*, 25. *Danecki Tadeusz*, 26. *Laskówna Helena*, 27. *Blażwajsówna Marja*, 28. *Goldman Maurycy*, 29. *Kubik Roman*, 30. *Grzywacz Waclaw*

kanceliści Biura Ewidencji Ludności z dn. 1. X. 1952 r.

31. *Grodzieńczyk Falk*

nauczyciel Miejskiej Szkoły Handlowej Wydziału Oświaty i Kultury z dn. 1. X. 1952.

32. *Tucholski Ignacy*, 33. *Klys Władysław*, 34. *Nowak Władysław*, 35. *Koczerowski Józef*, 36. *Warzuzyniak Jan*, 37. *Żak Stanisław*, 38. *Zdrienicki Ignacy*, 39. *Bubiak Czesław*

sekwestratorzy Wydziału Podatkowego z dn. 1. X. 1952 r.

40. *Wojdel Władysław*

kierownik półkolonij letnich Wydziału Opieki Społecznej z dn. 1. IX. 1952 r.

41. *Banasiakówna Helena*, 42. *Hamernikówna Eugenja*, 43. *Brauerówna Chana Dwojra*, 44. *Kaganówna Edwarda*, 45. *Kowalska Jadwiga*, 46. *Jabłonówna Helena*, 47. *Jasińska Marja*, 48. *Pieczczyńska Eugenja*, 49. *Przybylakówna Irena*, 50. *Ibkowska Stanisława*, 51. *Freichel Aleksander*, 52. *Franckowski Jan*, 53. *Grzesiak Stanisław*, 54. *Kocek Artur*, 55. *Meisner Adolf*, 56. *Mila Józef*, 57. *Pawlik Waclaw*, 58. *Pieczczyńska Leokadja*, 59. *Papuziński Przemysław*, 60. *Wajnsztek Halina*, 61. *Raczyńska Jadwiga*, 62. *Janaszczycówna Helena*, 63. *Felisiak Anna*, 64. *Kik Władysław*, 65. *Nowakówna Apolonja*, 66. *Galasówna Helena*, 67. *Oleszczycówna Zofja*, 68. *Gralak Józef*, 69. *Kowalewski Edward*, 70. *Klepacka Jadwiga*, 71. *Strzeleczykowski Piotr*

wychowawcy półkolinij letnich Wydziału Opieki Społecznej z dn. 1. IX. 1952 r.

C. MIANOWANIA i AWANSE:

na stanowiskach etatowych:

a) urzędnicy:

1. *inż. Goldberg Kenryk*

p. o. kierownika Inspekcji Budowlanej Wydziału Budownictwa mianowany z dn. 1. X. 1952 kierownikiem Inspekcji Budowlanej tegoż Wydziału z uposażeniem według II st. sł.

2. *Mazurowski Szczepan*

kontraktowy kierownik Patronatu Prawnego Wydziału Opieki Społecznej mianowany z dniem 1 października 1952 r. etatowym urzędnikiem tegoż Wydziału na stanowisko kierownika Patronatu Prawnego z uposażeniem według III. st. sł.

b) niżsi funkcjonariusze:

3. *Idzikowska Stanisława*

woźna szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury awansowana z dn. 1. X. 52 z XII do XI st. sł.

4. *Tomczak Bolesław*
woźny szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury awansowany z dn. 1. X. 32 z XII do XI st. sł.
5. *Herrowa Ida*
woźna szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury awansowana z dn. 1. X. 1932 z XI do X st. sł.
6. *Królikowski Stefan*
goniec Centralnej Ekspedycji awansowany z dn. 1. X. 32 z XII. st. sł. do XI. st. sł.
7. *Kępińska Florentyna*
kontraktowa woźna szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i kultury awansowana z dn. 1. X. 32 z XI. do X st. sł.
8. *Omunkowska Wiktorja*
woźna szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury awansowana z dn. 1. X. 1932 r. z XI. do X. st. sł.
9. *Olenderczykowa Ewa*
woźna szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury awansowana z dn. 1. X. 1932 r. z XI. do X. st. sł.
10. *Skalski Wacław*
tymczasowy pozaetatowy niższy funkcjonarjusz Wydziału Zdrowotności Publicznej mianowany z dniem 1. X. 32 kontraktowym niższym funkcjonarjuszem tegoż Wydziału na stanowisko palacza II Zakładu Kąpielowego z uposażeniem według IX st. sł.

na stanowiskach pozaetatowych:

11. *Dinter Henryk*
kontroler Wydziału Opieki Społecznej mianowany z dniem 1. X. 32 kontraktowym urzędnikiem tegoż Wydziału na stanowisko kontrolera nad dziećmi, oddanymi na prywatne wychowanie z uposażeniem według VIII st. sł.

D. PRZENIESIENIA:

na stanowiskach etatowych:

a) urzędnicy:

1. *Birencmajgowa Stefanja*
referent Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, przeniesiona z dn. 12. X. 1932 na równorzędne stanowisko do Archiwum Miejskiego z dotychczasowym uposażeniem.
2. *Skibiur Wacław*
kontroler Wydziału Opieki Społecznej przeniesiony z dniem 1. X. 1932 r. na równorzędne stanowisko do Biura Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem.
3. *Galicki Jan*
technik Oddziału Architektonicznego Wydziału Budownictwa przeniesiony z dniem 15. X. 1932 r. na równorzędne stanowisko do Inspekcji Budowlanej tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.

4. *Wiśniewski Władysław*
gospodarz garażu Wydziału Gospodarczego przeniesiony z dn. 15. X. 1932 r. na stanowisko kierownika Taboru Miejskiego tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
5. *Misiak Józef*
kontroler Brygady Oczyszczania Placów Miejskich Wydziału Gospodarczego przeniesiony z dniem 15. X. 1932 r. na stanowisko II administratora budynków miejskich tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
6. *Kaźmierczak Józef*
zarządzający stajnią miejską Wydziału Gospodarczego przeniesiony z dniem 15. X. 1932 r. na stanowisko kontrolera Brygady Oczyszczania Placów Miejskich tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
7. *Kaliński Marjan*
sekwestrator Wydziału Podatkowego z dniem 5. X. 1932 r. na stanowisko sekretarza do Wydziału Gospodarczego z dotychczasowym uposażeniem.
8. *Górnicki Stanisław*
sekretarz Wydziału Gospodarczego z dn. 5. X. 1932 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Podatkowego z dotychczasowym uposażeniem.
9. *Tredjakowski Jerzy*
sekwestrator Wydziału Podatkowego z dn. 17. X. 1932 r. na stanowisko sekretarza do Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich z dotychczasowym uposażeniem.

b) niżsi funkcjonariusze:

11. *Grabowski Antoni*
woźny Centralnej Ekspedycji Wydziału Prezydjalnego przeniesiony z dniem 10. X. 1932 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Podatkowego z dotychczasowym uposażeniem.
13. *Pilecki Jan*
woźny Wydziału Opieki Społecznej z dn. 15. X. 1932 r. na równorzędne stanowisko do Centralnej Ekspedycji Wydziału Prezydjalnego z dotychczasowym uposażeniem.
14. *Krygier Ignacy*
dozorca Wydziału Gospodarczego z dn. 8. X. 1932 r. na stanowisko woźnicy Stajni Miejskiej tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.
15. *Szewczyk Stanisław*
woźnica Stajni Miejskiej Wydziału Gospodarczego z dn. 8. X. 1932 r. na stanowisko dozorczy tegoż Wydziału z dotychczasowym uposażeniem.

na stanowiskach pozaetatowych:

16. *Jaśmin Władysław*, 17. *Jastrzębski Władysław*, 18. *Hałoński Jan*, 19. *Herc Władysław*, 20. *Walter Jan*, 21. *Sikorski Marjan*, 22. *Dąbrowski Chaim*
sekwestratorzy Wydziału Podatkowego z dn. 1. X. 1932 r. na stanowiska sekretarzy do Biura Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem.

23. *Stoebel Aurelja*, 24. *Komorowska Zofja*, 25. *Smolarkowa Regina*,
26. *Zakrzewska Irena*
kancelistki Wydziału Podatkowego z dn. 1. X. 1952 r. na równorzędne stanowiska do Biura Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem
27. *Tajtelbaum Ezra*
sekwestrator Wydziału Podatkowego z dn. 4. X. 1952 r. na stanowisko sekretarza do Biura Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem.
28. *Mamelak Mordka*, 29. *Zdziennicki Antoni*, 30. *Ewert Mieczysław*,
31. *Szternel Alfons*, 32. *Marks Henryk*, 33. *Skibiński Jan*, 34. *Zduński Szmaja*, 35. *Jenszke Henryk*
sekwestratorzy Wydziału Podatkowego z dn. 1. X. 1952 r. na stanowiska sekretarzy do Biura Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem.
36. *Salski Józef Stefan*
sekretarz Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich z dn. 17. X. 32 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Podatkowego z dotychczasowym uposażeniem.
37. *Duniakówna Helena*
tymczasowa wychowawczyni IV Miejskiego Domu Wychowawczego Wydziału Opieki Społecznej z dn. 16. X. 1952 r. na stanowisko zastępczyni urlopowanej wychowawczyni do V Miejskiego Domu Wychowawczego im. St. Żeromskiego z dotychczasowym uposażeniem.

E. SKREŚLENIA Z POWODU ŚMIERCI:

1. *Trepczyńska Marja*
kancelistka Wydziału Zdrowotności Publicznej z dn. 20. X. 1952 roku.
2. *Skrzywan Stefan inż.*
naczelnik Wydziału Kanalizacji i Wodociągów z dn. 1. X. 1952 r.

F. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:

1. *Lambrecht Kazimierz*
woźny szkoły powszechnej Wydziału Oświaty i Kultury z dn. 1. X. 1952 r.

KRONIKA MIEJSKA.

W sprawie dezynfekcji mieszkań. W związku z wypadkiem pożaru mieszkania w domu przy ul. Gdańskiej Nr. 42, spowodowanego przez złą, niefachową i nieostrożną dezynfekcję, którą przeprowadzał właściciel mieszkania, Wydział Zdrowotności Publicznej przypomina, iż w sprawie odkażeń po chorobach zakaźnych nie należy

zwracać się do różnych pokątnych odkażaczy, lecz do Oddziału Sanitarnego, który rozporządza fachowo wyszkolonym personelem miejskiej izby odkażającej.

Wykonywane przez władze sanitarne odkażania dają gwarancję należytego wykonania zarówno pod względem sanitarnym, jak i bezpieczeństwa.

W dniu 21 grudnia 1932 roku zmarł, przeżywszy lat 77

ś. † p.

WŁODZIMIERZ MALISZEWSKI

emeryt Magistratu m. Łodzi

Cześć Jego pamięci!

MAGISTRAT m. ŁODZI.

W sprawie niedopełnienia obowiązku meldunkowego. W związku z napływającymi do Biura Ewidencji Ludności Magistratu m. Łodzi oraz do poszczególnych biur meldunkowych zażaleniami lokatorów na prowadzących meldunki, żądających uiszczenia opłaty za czynności meldunkowe, odmawiających zameldowania lub wymeldowania z powodu rzekomej niemożności nabycia kart meldunkowych i t. p. — Biuro Ewidencji Ludności podaje do wiadomości ogółu mieszkańców, że każde niedopełnienie obowiązku meldunkowego, spoczywającego na administratorach domów, jest szczegółowo — na podstawie odnośnych przepisów — badane, zaś wszelkie zażalenia lokatorów — po skrupulatnym rozpatrzeniu — przesyłane skiem u ukaranie winnego.

są Starostwu Grodzkiemu z wnios-

Zaznaczyć należy, że postanowienie art. 10 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 roku oraz § 13 Rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1930 roku nakładają również na lokatora, głowę rodziny i pracodawcę obowiązek terminowego, zawiadamiania i dostarczania prowa-

dzącym meldunki należycie wypełnionego i podpisanego zgłoszenia.

W wypadku stwierdzenia niedopełnienia tego obowiązku winny pociągnięty zostać może do odpowiedzialności karnej.

Zimowe rozrywki w miejskich parkach. W bieżącym sezonie zimowym, z nastaniem mrozów, Wydział Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi przygotowuje trzy bezpłatne tory łyżwiarskie w następujących punktach miasta: na stawie w parku Poniatowskiego, na stawie w parku „Źródlika” i na 2-hektarowym stawie na Polesiu Konstantynowskim.

Bezpłatne miejskie ślizgawki otwarte zostaną z chwilą, gdy lód na stawach dojdzie do należytej grubości. Tory będą czynne codziennie, od godziny 9-ej rano do zmierzchu.

W sprawie niewłaściwego usuwania nieczystości. Wydział Zdrowotności Publicznej stwierdził niejednokrotnie, iż niektórzy właściciele nieruchomości, zwłaszcza w nowozabudowanych domach, przeprowadzają odpływ nieczystości płynnych z dołów kloacznymi u-

krytą rurką do ścieków ulicznych, albo też budują doły kloaczne bez szczelnego cementowanego dna, wskutek czego ścieki wsiąkają w ziemię, zanieczyszczając ją, jak i wody zaskórne. Wobec tego, że podobne usuwanie nieczystości jest niedopuszczalne i karygodne — Wydział Zdrowotności Publicznej przeprowadza lustrację i winnych, u których zostaje stwierdzony fakt wyżej wspomnianego sposobu usuwania nieczystości pociąga do surowej odpowiedzialności w drodze administracyjnej. Niezależnie od tego, o ile w krótkim czasie uchybienia te nie zostają usunięte — władze miejskie są upoważnione do wykonania niezbędnych robót

na koszt i odpowiedzialność winnych przytoczonych wyżej uchybień.

Wyłożenie do przeglądu spisu poborowych rocznika 1912. Biuro Wojskowe przy Magistracie m. Łodzi podaje do wiadomości osób interesowanych, iż w czasie od dnia 2 do 15 stycznia 1935 roku w lokalu Biura Wojskowego przy ul. Zawadzkiej Nr. 11, okienko 6, zostanie wyłożony do przeglądu spis poborowych rocznika 1912.

Każdy zgłaszający się po stwierdzeniu mylnego lub niewłaściwego wpisu, powinien na miejscu zgłosić poprawkę, udowadniając ją jednocześnie odpowiednim dokumentem.

Z ŻYCIA MIAST.

KRONIKA SAMORZĄDOWA. m. st. WARSZAWA.

ZJAZD W SPRAWIE GOSPODAR- CZEGO ROZWOJU RZEŹNI I TARGOWISK ZWIERZĘCYCH.

W dniach 18 i 19 grudnia r. b. odbył się w Warszawie, w Malinowej Sali Magistratu stolicy, Zjazd przedstawicieli większych miast polskich w sprawie ustalenia programu prac, związanych z gospodarczym rozwojem rzeźni i targowisk zwierzęcych, jako przedsiębiorstw użyteczności publicznej, dokonywujących obrotu wartości 1,5 miljarda złotych.

Zjazd został otwarty w obecności wiceministra spraw wewnętrznych p. Korsaka i innych przedstawicieli władz państwowych.

Zjazdem przewodniczyli kolejno: wiceprezydent m. Lwowa p. Irzyk, wiceprezydent m. Łodzi p. St. Rapalski, wiceprezydent m. Krakowa p. dr. St. Klimecki.

Na Zjeździe wygłoszono szereg fachowo opracowanych referatów, z których wysunięte wnioski zo-

staną przedłożone w formie uchwał władzom państwowym w celu wykorzystania ich przy realizacji rozporządzeń, dotyczących obrotu mięsem i jego przetworów.

Najżywszą dyskusję, stojącą na wysokim poziomie, wywołały referaty, związane z zagadnieniem przywozowego mięsa. W referatach tych stwierdzono, iż niejasna redakcja istniejących w tym względzie przepisów nie daje możliwości lokalnym czynnikom samorządu terytorjalnego dostatecznego chronienia zdrowia publicznego, co dosadnie zilustrowane zostało przytoczonymi przez pp.: dyrektora rzeźni miejskiej w Warszawie p. Schönborna oraz inspektora weterynaryjnego m. Łodzi p. Nehrebeckiego faktami przemycania mięsa w brudnych workach na samochodach ciężarowych wśród żywej trzody chlewnej, pod siedzeniami furmanów, powożących beczkami do wywozu nieczystości z miast, pod odzieżą niewiast i t. d.

Niemniej stwierdzono na tym Zjeździe, iż przewóz mięsa legal-

nego z innych miejscowości odbywa się również w anty-sanitarnych warunkach, jak to: podczas lata w wagonach towarowych zamiast w wagonach-chłodniach.

W wyniku dyskusji nad referatami, dotyczącymi przywozowego mięsa, Zjazd przyjął wniosek delegatów m. Łodzi, iż zarządy gmin miejskich nie są zainteresowane w tej sprawie ze względów fiskalnych, lecz w imię ochrony zdrowia publicznego.

Z Magistratu. Lista pracowników miejskich, którzy będą zre-

dukowani, obejmuje 460 osób. Redukcja obejmuje narazie pracowników wydziałów administracyjnych Magistratu; redukcje w przedsiębiorstwach miejskich będą przeprowadzone później. Wymówienia zredukowanym na trzy miesiące naprzód będą wręczone po świętach, w każdym razie przed Nowym Rokiem. O odroczeniu tego terminu niema mowy. Na 1-go stycznia nastąpi pierwsza redukcja. Liczyć się należy z dalszemi redukcjami w następnych miesiącach, w miarę reorganizacji działów gospodarki miejskiej.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi (Wydział Gospodarczy) poszukuje w obrębie miasta pomieszczenia, nadającego się dla potrzeb miejskiego domu dla chronicznie chorych.

Projektowany do wynajęcia obiekt powinien składać się z budynków murowanych o powierzchni użytkowej około 1500 metr. kwadr. i niezbędnych zabudowań gospodarczych.

Oferty wraz z podaniem dokładnego adresu proponowanej realności oraz załączeniem planów orientacyjnych, jak również wskazaniem warunków i ceny najmu w złotych należy składać w biurze Wydziału gospodarczego przy ul. Narutowicza Nr. 65, pokój Nr. 8, w terminie do dnia 20 stycznia 1933 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI.

Łódź, dnia 22 grudnia 1932 roku.

OGŁOSZENIE.

Aleksander Rutecki, zam. w Łodzi przy ul. Podmiejskiej Nr. 16-a zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi, zezwolenie Starostwa Grodzkiego na prowadzenie kiosku sprzedaży oraz inne dokumenty.

OGŁOSZENIE.

Juda Kliger, zam. przy ul. Piłsudskiego 60, zagubił potwierdzenie zgłoszenia na prowadzenie herbaciarni, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

PRZETARG.

Magistrat m. Łodzi ogłasza pisemny publiczny przetarg na eksploatację Taniej Jatki na terytorjum Rzeźni Miejskiej w Łodzi przy ul. Wołowej na przeciąg jednego roku.

Oferty pisemne składać należy w Wydziale Przedsiębiorstw Miejskich Magistratu m. Łodzi. Plac Wolności 14, pokój 28, do dnia 12 stycznia 1933 roku do godz. 12 w południe, w kopertach zalakowanych z napisem: „Oferta na eksploatację Taniej Jatki przy Rzeźni Miejskiej w Łodzi, ul. Wołowa“. Do oferty dołączyć należy dowód złożenia wadium do depozytu Magistratu w wysokości zł. 500.— gotówką. Oferty nie odpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane. Warunki przetargu i umowy są do przejrzania w Biurze Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, Plac Wolności 14, pokój Nr. 28.

Łódź, dnia 23 grudnia 1932 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI.

Redaktor: Jan Barczewski

Wyd. Zarządu m. Łodzi